

**POSTUP PŘI ADAPTACI DÍTĚTE NA POBYT V DĚTSKÉ SKUPINĚ
BRODŠTÍ BROUČCI OBLASTNÍ CHARITY HAVLÍČKŮV BROD**

Číslo dokumentu		Vydání č.		
Tímto předpisem se ruší	Postup při adaptaci dítěte na pobyt v Dětské skupině Brodští broučci Oblastní charity Havlíčkův Brod (platné od 1. 7. 2022)			
	Jméno a příjmení, funkce	Podpis	Datum	
Vypracoval	Radka Kučerová, vedoucí		25.5.2023	
Schválil	Veronika Vašíčková, ředitel		29.5.2023	
Účinnost od	1.7.2023	Účinnost do	Datum revize	1.7.2025
Dokument je závazný pro	pracovníky Dětské skupiny Brodští broučci			

Poskytovatel písemně zpracuje proces nástupu dítěte do dětské skupiny a podle těchto pravidel postupuje. Poskytovatel zohledňuje individuální potřeby dítěte. Poskytovatel s pravidly postupu při adaptaci dítěte na pobyt v dětské skupině seznámí rodiče a pokud možno aktivně je zapojuje do procesu adaptace.

1. ZÁKLADNÍ PRAVIDLA PRO ADAPTACI DĚTÍ V DĚTSKÉ SKUPINĚ

Adaptační program Dětské skupiny Brodští broučci (nebo jen dětská skupina či DS) napomáhá všem účastníkům procesu (rodičům, dětem i personálu) zvládnout adaptaci na nástup a život v dětské skupině.

Adaptační období

Adaptačním obdobím se rozumí období nástupu dítěte do institucionálního zařízení, tedy i dětské skupiny, kde se dítě seznamuje s fungováním zařízení, jeho prostředím a osvojuje si základní pravidla. Zároveň si zvyká na odloučení od rodičů. Pro dítě je důležité vědět, že pobyt v dětské skupině je časově omezen a rodiče si jej vždy vyzvednou. Toto období může trvat u dětí různě dlouho, obecně se uvádí doba mezi cca 4 týdny až 3 měsíci, jeho trvání je závislé na osobnostních faktorech dítěte, přístupu rodičů a pečujících osob. Výsledkem úspěšné

adaptace dítěte na dětskou skupinu se projevuje tím, že dítě zvládá pobyt v dětské skupině, je zde spokojené, rozvíjí si své schopnosti a dovednosti, tvoří si vazby s pečujícím personálem a dětmi.

Obecné zásady pro usnadnění adaptace dítěte v dětské skupině:

1. Jistá míra obav, strachu je u dítěte batolecího věku zcela v pořádku a svědčí to o jeho dostatečném naplňování jeho potřeb ze strany rodičů a také citové vazbě k nim.
2. Pokud je plánován nástup dítěte v batolecím věku do dětské skupiny, je doporučeno omezit plánovatelné významné výrazné změny v životě rodiny (např. nástup do zaměstnání v úplně stejný termín), dítě by mohlo všechny změny těžce zvládat a adaptace by probíhala delší dobu.
3. Na nástupu do dětské skupiny je vhodné dítě připravovat s dostatečným časovým předstihem ještě před samotným zahájením docházky.
4. Pozornost je vhodné věnovat i rodičům, kteří tuto změnu připravují a vyhodnocují jako potřebné rozhodnutí.
5. Adaptace dítěte je individuální proces, každé dítě si může zvykat různou dobu, překonávat různé počáteční potíže. Může se ukázat, že dítěti vstup do institucionální péče neprospívá a pro jeho zdravý vývoj je lepší počkat s nástupem o několik měsíců. Důležité je také pracovat s tím, že adaptační období může trvat až 3 měsíce při pravidelném docházení dítěte do skupiny. Tato doba by tedy měla být zaměřena na zjišťování individuálních potřeb a charakteristik dítěte, nedělat předčasné závěry a možné adaptační problémy porovnávat se zkušenostmi rodičů s dítětem.
6. Je důležité vnímat změny v chování dítěte, komunikovat s dítětem, ne každé dítě reaguje na odloučení a stres pláčem. Adaptační potíže mohou mít daleko rozmanitější podobu (např. nechutenství, změny v komunikační potřebě, uzavření se do sebe, strhávání pozornosti na sebe, vývojový regres).
7. Základem zvládnutí adaptačního období je intenzivní komunikace rodiny a pracovníků dětské skupiny, zpětná vazba a hledání individuálních řešení.
8. Obecně platí, že adaptačnímu procesu napomáhá, pokud jsou jasně nastavené a strukturované denní režimy skupiny, které se opakují a umožňují dítěti vytvořit si tzv. rutiny.

Adaptační období může být klíčové pro úspěšné zařazení dítěte do skupiny, pokud je dobře zvládnuté, dítě se naučí překonat odloučení od rodiny a může si začít užívat aktivity, které mu skupina nabízí. Hlavním cílem je, aby se dítě cítilo ve skupině bezpečně, aby se cítilo přijímané a aby pochopilo a přijalo denní režim zařízení. Není třeba se znepokojovat drobnými překážkami v adaptačním procesu (nemoc dítěte, obtíže při loučení s rodiči), jde spíše o to, snažit se je konstruktivně řešit.

Respektujeme jedinečnost každého dítěte. Jde nám především o to, aby se dítě v dětské skupině cítilo bezpečně, důležitě, jedinečně, budovalo si zdravé sebevědomí, rozvíjelo se dle svých zájmů, a odcházelo a přicházelo s úsměvem na rtech.

Rady pro rodiče pro co nejhladší a nejrychlejší adaptaci:

- Rozvrhněte čas tak aby, dítě nebylo stresováno spěchem při příchodu ani odchodu z DS.
- První den: příchod do DS dle dohody pracovníka s rodičem. Najděte dítěti v šatně svou značku. První adaptační den tráví dítě v DS zpravidla kratší čas dle individuálních potřeb.
- První týden: po domluvě s rodiči tráví první týden dítě v DS zpravidla pouze dopoledne (bez spaní).
- Délka adaptace: je u každého dítěte individuální. Používejte stejné rituály. Voďte dítě do DS vždy ve stejném čase a vyzvedávejte je, pokud možno ve stejnou hodinu. Používejte konkrétní údaje o tom, kdy je vyzvednete – po obědě, po svačince, nejen obecně jako brzy, za chvíli, po práci apod.
- Předání dítěte pečující osobě (tetě): zbytečně neprodlužujte ranní loučení a nevyvolávejte v dítěti lítost nad vzájemným odloučením. Pokud bude dítě plakat, buďte přívětiví, ale i rozhodní. Děti hodně vycítí emoce, nejistoty rodičů a někdy je to pro ně náročnější. Prodlužováním loučení prodlužujete pláč dítěte. Neodcházejte však tajně, bez rozloučení. Není také vhodné slibovat odměny typu: *když nebudeš plakat, tak* a je důležité dávat sliby, které splníte (*přijdu za chvíli, po obědě...*). Pokud rodič nese předávání dítěte těžce, je lepší na pár dní – týdnů posílat klidně druhého rodiče.
- Předávání dětí rodičům: pečující osoby při předávání dítěte rodičům povypráví, jak dítě pobyt v DS prožilo a je již na rodičích, zda budou chtít položit doplňující otázky o prožití jejich dítěte v DS. Možná se dozvíte, že když ze školky po nervy drásající scéně odejdete, Vaše plačící dítě se rázem uklidní a jde si spokojeně hrát. Dítě za zvládnutý pobyt v DS pochvalte. Pozitivně motivujte. Vyzdvihněte jeho pěkné zážitky.
- Vyzvedávání dětí: při vyzvedávání dítěte z DS se může stát, že dítě reaguje pláčem. To je naprosto přirozená reakce. Hlavně dítě nelitujte, že muselo být přes den samo bez vás – to mu rozhodně neprospěje.
- Buďte citliví a trpěliví: vyprávějte si o tom, co dítě ve školce dělalo a co nového se naučilo. Ujistěte dítě, že je do DS neodkládáte. Vysvětlete mu, že ho máte rádi a že nechodí do DS proto, že na něj nemáte čas, nebo že s ním nechcete být doma. Každý má své povinnosti – vy práci, vaše dítě školičku.

Co zajišťujeme pro co nejladší adaptaci dítěte:

V rámci přípravy na docházku v dětské skupině nabízí Dětská skupina Brodští broučci tzv. adaptační trénink v rámci Mateřského centra Zvoneček.

Úvodní schůzka s rodiči

- Úvodní schůzka s rodiči nově přijatých dětí se týká informací o provozu školky, předání potřebných dokumentů k nástupu do DS, jak pomoci dítěti k nástupu a zodpovězení otázek rodičů. Při této příležitosti mohou být děti přítomny v DS a seznamovat se s jejím prostředím. Úvodní schůzka s rodiči bývá zpravidla odpoledne mezi 15 až 16 hodinou.
- Přibalte dítěti mazlíčka - dovolte dítěti, aby si s sebou vzal do DS svou oblíbenou hračku, např. plyšovou hračku. Existence pevného bodu, známe osoby nebo předmětu v cizí situaci zmenšuje nejistotu a případný strach z neznámého prostředí.
- Individuální přístup - nově přichozím dětem věnujeme zvýšenou individuální péči. Nenutíme děti do společných aktivit ani do jídla. Individuální přístup k dětem, citlivé přijetí, klidné vystupování, tolerance, vcítění se do situace dítěte, dítě je třeba získat, zaujmout, nadchnout, upoutat, a usnadnit mu novou situaci tak, aby pečující osobu (tetu) přijalo jako dalšího člověka, ke kterému postupně získá důvěru.

Konzultace

- Kdykoliv budete potřebovat, stačí zavolat do DS, napsat SMS nebo e-mail (kontakty na webu) a můžeme se sejít a probrat, co trápí Vás nebo Vaše děti. Stejně tak se Vám můžeme ozvat my, pokud bychom se s Vámi potřebovaly poradit. Adaptační proces je náročný nejen pro dítě, ale i pro samotné rodiče, kteří mohou prožívat různé obavy. Čím lépe se Vám podaří své obavy zpracovat, tím více usnadníte adaptaci dítěte. Neváhejte proto být s námi v kontaktu a kdykoliv se doptat na to, co Vás zajímá.

První týden s úsměvem a pak slzičky

- První týden bývají děti v DS nadšené. Zhruba po pár dnech může, ale nemusí nastat první krize. Dítěti dochází, že docházka do DS je napořád. To v dětech vyvolává obrannou reakci, jako je například ranní pláč, znovu počůrávání či vztekání cestou do školičky nebo v šatně. Někdy přijdou adaptační obtíže až po pár týdnech bezproblémové docházky a nemusí to mít žádnou objektivní příčinu. Nebojte se, tímto prochází velká část dětí a je to zcela přirozená součást adaptačního cyklu na DS. Pokud se objeví adaptační problémy, budeme hledat společně individuální řešení v zájmu dítěte.

- Toto by mělo nejdéle do 3 měsíců odeznít. Při přetrvávajících potížích s adaptací a po konzultaci s pediatrem je doporučení vedoucí DS odklad docházky. K tomuto dochází zcela výjimečně.
- Bohužel od nástupu do DS mohou dětem ztěžovat adaptaci opakující se nemoci, kdy dítě přijde z rodinného kruhu do dětského kolektivu po delší době. Míra stresu je po nástupu do nového prostředí vysoká. Stejně jako u Vás rodičů, když máme přejít do jiné práce. Dítě je psychicky oslabené, a na rozdíl od Vás nemá ještě dozrálý imunitní systém a je vůči nemocem méně odolné. Počítejte teda předem s tím, že dítě bude ještě potřebovat Vaši zvýšenou pozornost a promyslete, jak budete řešit ošetřování dítěte v případě nemoci. Nedoléčené děti přispívají k nekonečnému koloběhu nemocí, a tím k prodlužování adaptačního procesu. Navíc dítěti nedoléčenému není ve školce dobře a nepřispívá to k jeho dobré zkušenosti se školičkou.

Náš i Váš cíl = bezproblémový a co nejméně stresující přechod dětí z rodinného prostředí do kolektivu DS a hlavně, aby děti přicházely a odcházely z DS spokojené a těšily se na každý den s námi!

Závěr

Dětská skupina je přes veškeré případné problémy při adaptaci obrovským přínosem do života. Dítě se tu naučí sociálním dovednostem, díky nimž bude schopnější obstát v kolektivu, uhájít si své místo, spolupracovat, soupeřit i uznávat jinou autoritu. Dětská skupina vlastně představuje první krok k osamostatnění vašeho dítěte. S jakýmkoliv dotazy, připomínkami, problémy, náměty se obraťte na vedoucí dětské skupiny, popřípadě na pečující osoby. Je precí v našem společném zájmu, aby byly děti ve školce šťastné a spokojené. Jedině tak budou v naší školičce zdravé a schopné se přirozenou cestou rozvíjet.

2. DESATERO PRO RODIČE

- I. Buďte dítěti oporou a poskytněte mu pocit bezpečí.
- II. Přibalte mazlíčka (např. oblíbenou hračku).
- III. Používejte stejné rituály.
- IV. Rozlučte se krátce.
- V. Buďte citlivý a trpělivý.
- VI. Komunikujte s pečujícím personálem.
- VII. Dítě za zvládnutý pobyt v DS pochvalte a pozitivně ho motivujte.
- VIII. Nenechte se obměkčit, buďte důslední.
- IX. Za problémy s přivykáním nikdy dítě netrestejte.

X. Nepřiznávejte lítostivě, že je vám také smutno a že se vám stýská.

3. SLEDOVÁNÍ VÝVOJE DÍTĚTE (PORTFOLIO)

Adaptační období v naší DS je vymezeno obdobím vstupu dítěte do dětské skupiny zpravidla do 3–4 měsíců od nástupu. Pracovníci mají údaje o dítěti z žádosti do dětské skupiny, ze vstupního dotazníku a z ústního sdělení rodičů (vstupní údaje o dítěti). V tomto období pracovníci věnují zvýšenou pozornost nově příchozímu dítěti a evidují formou písemných záznamů do **Portfolia dítěte** údaje z oblastí:

- Pohybové dovednosti
- Kognitivní schopnosti a dovednosti
- Sociální schopnosti a dovednosti, vč. hygienických návyků
- Emocionální schopnosti a dovednosti
- Jazykové schopnosti a dovednosti
- Specifické potřeby

Frekvence záznamů u jednotlivého dítěte v době:

- informace při nástupu
- po 3 měsících docházky
- po 6 měsících docházky
- před ukončením docházky

Zpracováno podle:

- adaptační program MPSV – Adaptační program pro děti v DS s akcentem na věková a vývojová specifika

4. PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Vstupní dotazník

Příloha č. 2: Portfolio dítěte

PŘÍLOHA Č. 1: VSTUPNÍ DOTAZNÍK

Dítě:

.....
Jak dítěti říkáte?
.....

Zdravotní omezení:
.....

Kterou ruku dítě preferuje:
.....

S čím si dítě rádo hraje:
.....

Co nemá rádo:
.....

Jídelníček:

Co dítě nemá rádo?
.....

Co naopak rádo má?
.....

Biorytmus dítěte (navyklý rytmus dne)
.....

Co dítě umí? 1 (vůbec); 2(trochu); 3(středně); 4(moc rádo); 5(velmi dobře)

kreslí:

stříhá:

mluví:

zpěv:

tanec:

jídlo: (umí jíst samostatně, příbor):

hygienické návyky:

Specifické potřeby dítěte:
.....
.....

V Havlíčkově Brodě dne

.....
Podpis rodiče

PŘÍLOHA Č. 2: PORTFOLIO DÍTĚTE

Jméno a příjmení dítěte	
Datum začátku docházky	

Anamnéza dítěte:

A) Popisované oblasti na začátku docházky:

1. Adaptace:

2. Pohybové dovednosti:

3. Kognitivní schopnosti a dovednosti:

4. Sociální schopnosti a dovednosti:

5. Hygienické návyky:

6. Emocionální schopnosti a dovednosti:

7. Jazykové schopnosti a dovednosti:

8. Specifické potřeby:

Návrh pro další období (jak dítě podpořit, co doporučit v péči o dítě):

B) Popisované oblasti po třech měsících:

1. Adaptace:

2. Pohybové dovednosti:

3. Kognitivní schopnosti a dovednosti:

4. Sociální schopnosti a dovednosti:

5. Hygienické návyky:

6. Emocionální schopnosti a dovednosti:

7. Jazykové schopnosti a dovednosti:

8. Specifické potřeby:

Návrh pro další období (jak dítě podpořit, co doporučit v péči o dítě):

C) Popisované oblasti **po šesti měsících:**

1. Adaptace:

2. Pohybové dovednosti:

3. Kognitivní schopnosti a dovednosti:

4. Sociální schopnosti a dovednosti:

5. Hygienické návyky:

6. Emocionální schopnosti a dovednosti:

7. Jazykové schopnosti a dovednosti:

8. Specifické potřeby:

Návrh pro další období (jak dítě podpořit, co doporučit v péči o dítě):

D) Popisované oblasti **před ukončením docházky:**

1. Adaptace:

2. Pohybové dovednosti:

3. Kognitivní schopnosti a dovednosti:

4. Sociální schopnosti a dovednosti:

5. Hygienické návyky:

6. Emocionální schopnosti a dovednosti:

7. Jazykové schopnosti a dovednosti:

8. Specifické potřeby:

Návrh pro další období (jak dítě podpořit, co doporučit v péči o dítě):

ZÁZNAM O SEZNÁMENÍ

Potvrzuji svým podpisem, že jsem byl/a seznámen/a s dokumentem Postup při adaptaci dítěte v Dětské skupině Brodští broučci Oblastní charity Havlíčkův Brod. Obsahu jsem porozuměl/a a jsem schopen/a podle dokumentu pracovat. Zároveň se zavazuji dodržovat mlčenlivost navenek organizace o obsahu tohoto dokumentu.

Jméno a příjmení	Datum	Podpis